

بسم الله الرحمن الرحيم .

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

مدرسه علمیه کوثر

شهرستان خرمشهر

عنوان:

فرهنگ غرب و فرهنگ مهاجم

استاد راهنما:

زهرا نعیمی نسب

نام نویسندگان:

صابرین زویدات، امل فرهانی، نرگس زویدات

چکیده:

در این مقاله سعی شده تهاجم فرهنگی و چگونگی مقابله با آن مورد کندوکاو قرار گیرد. تهاجم فرهنگی از یک تفکر سلطه جویانه و انحصار طلبانه نشأت گرفته است که غرب را محور تمدن بشری و دیگران را جیره خواران آن تلقی می کند. نمونه بارز آن روند رو به گسترش تسلط فرهنگ غرب بر سایر فرهنگ ها به ویژه فرهنگ اسلامی در یکصد سال اخیر است. امروزه فرهنگ غرب تمام توان خود را برای برانداز کردن ایران که در حال حاضر تنها کشوری است علم اسلام را برافراشته به مبارزه با این تهاجم می پردازد به کار بسته است تا آن را از سر راه بر چیند تا راحتتر به اهداف شوم خود برسد. تهاجم فرهنگی با پیشرفت تکنولوژی و روند گسترش عرصه ارتباطات جلوه گسترده و جهانی به خود گرفته که نشانه بارز وجه دیگری از سلطه و امپریالیسم فرهنگی است. امروزه شیوه های نظامی و اقتصادی به اندازه شیوه های فرهنگی کارا نیست زیرا تهاجم فرهنگی رشی است که بسیار نرم و تدریجی راه را برای سلطه سیاسی و اقتصادی و حتی سلطه نظامی هموارتر می سازد. در این مقاله ضمن بررسی ابعاد تهاجم فرهنگی راهکار هایی برای مقابله نیز پیشنهاد شده است.

واژگان کلیدی: فرهنگ، تهاجم فرهنگی، امپریالیسم فرهنگی، راهکار.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
مقدمه:..... ۱	
فصل اول: مفهوم شناسی	
..... ۳	تعریف لغوی و اصطلاحی تهاجم
..... ۵	فرهنگ مادی و معنوی
..... ۸	تهاجم فرهنگی یا تهدید نرم
..... ۱۰	منابع قدرت
..... ۱۰	پیشینه تهاجم فرهنگی در ایران
فصل دوم: ویژگی های فرهنگ غرب و تهاجم فرهنگی	
..... ۱۴	گفتار اول: ویژگیهای فرهنگ غرب
..... ۱۶	خصوصیات فرهنگ غرب
..... ۱۶	نقاط آسیب پذیر فرهنگ ایران
..... ۲۱	دیگر زمینه های نفوذ فرهنگی
..... ۲۳	گفتار دوم: ویژگی های تهاجم فرهنگی

فصل سوم: روش ها و شیوه های تهاجم فرهنگی

گفتار اول: روش ها و ابزارهای تهاجم فرهنگی..... ۲۸

گفتار دوم: شیوه ها و مراحل تهاجم فرهنگی..... ۳۲

فصل چهارم: راههای مقابله با تهاجم فرهنگی

راههای مقابله با تهاجم فرهنگی..... ۳۶

نتیجه گیری..... ۳۹

فهرست منابع..... ۴۱

۴. احساس درد دین

در تهاجم نظامی، همه درد را حس کردند. درد دین، درد خاک و ناموس، درد میهن و همه گفتند: لیبک؛ اما در تهاجم فرهنگی، بعضی از افراد نه تنها درد را احساس نمی کنند، بلکه درد را استقبال می کنند و به جای تهاجم فرهنگی بحث تعامل فرهنگی، را مطرح می کنند.

۵. ملی شدن برخورد با تهاجم

تهاجم نظامی، مسئله اول کشور و مسئله ای ملی بود و تمام مسائل دیگر، بعد از مسئله جنگ بود. اما در تهاجم فرهنگی، همه مسائل کشور در اولویت قرار دارد جز توسعه فرهنگی و مبارزه با تهاجم فرهنگی که در حاشیه قرار گرفته است.

۶. به میدان آمدن مسئولین فرهنگی

در تهاجم نظامی، فرماندهان جنگ، جلوتر از نیروها در خط مقدم بودند؛ ولی در تهاجم فرهنگی، فقط فرمان صادر می شود و آمدن در صحنه و میدان مبارزه را برای خود، پایین آمدن شخصیت خود می دانند.

۷. برخورد با مروجان فرهنگ غرب

در تهاجم نظامی، اگر جاسوس دشمن دستگیر می شد، به عنوان جاسوس جنگی اعدام می شد؛ ولی کسانی که مروج فرهنگ غرب هستند متأسفانه در کشور ما به دست بعضی از مسئولین مدال هم می گیرند.

۸. حساسیت رسانه ها

در تهاجم نظامی، رسانه ملی، مارش روحیه، آژیر خطر و... پخش می کرد؛ حتی بین برنامه های حساس. ولی متأسفانه الان بین برنامه های حساس، تبلیغ پفک نمکی و کوکاکولا و... پخش می شود. در مساجد، بحث حرمت موسیقی، غنا، بی حجابی و... مطرح می شود، ولی در تلویزیون اجرای این نوع برنامه ها مسئله ای عادی شده است.

۹. ترویج فرهنگ اسلامی

با وجود اینکه ایران مهد تمدن و فرهنگ اسلامی است و اسلام از فرهنگی غنی برخوردار است، ولی متأسفانه نحوه تبلیغ و ترویج آن را یا نمی دانیم یا اشتباه تبلیغ می کنیم و اگر به طور صحیح تبلیغ شود، دیگر نیازی به فرهنگ مبتذل غرب نخواهد بود^۱.

۱۰. تقویت بینش دینی و سیاسی

یقین به حقایق با عظمتی چون آفریدگار جهان، پیامبران الهی و رستاخیز نوعی تعهد در انسان پدید می آورد و میزان مصونیت او را در برابر یورش فرهنگی بیگانگان افزایش می دهد.^۲

^۱ . مجله مبلغان، راههای مقابله با تهاجم فرهنگی (۱۳۸۳)، شماره ۶۲ .

^۲ . مرکز تحقیقات اسلامی، تهاجم فرهنگی، ص ۱۰۵.

نتیجه گیری

تهاجم فرهنگی پدیده ای خطرناک است که در زیر پوشش تعاملات فرهنگی، اقتصادی و .. بطور خزنده از طریق ابزار رسانه ای فرهنگ و نظام ارزشی یک کشور را مورد حمله قرار می دهد. غرب برای رسیدن به این خود از روزنه هایی مانند رسانه ها ارزشهای یک کشور و جوانان رخنه می کند کشوری که مورد تهاجم قرار می گیرد در صورتی می تواند در مقام مقابله گر تهاجم را خنثی کند که ابتدا فرهنگهای مهاجم را آسیب شناسی کند خلودهای انسانی و معنوی آن را در حیات اجتماعی مردمش بازکاوی و برجسته نماید. غرب با ارائه الگوی فرهنگ برتر در پی اعمال دگرگونی بر سایر فرهنگهاست و می کوشد با کمک شگردهای گوناگون زبانی و ارتباطی بر هنجارها و نمادهای فرهنگی جامعه هدف غلبه کند و در این راستا ارزشهای یک جامعه را وارونه سازد و با ارزشهای القایی خود جایگزین کند. فرهنگ غرب از ضعفها و آسیبهای زیادی رنج می برد که تحت تاثیر ساختارهای سرمایه داری به تدریج از معنویت و ارزشهای کهن و اصیل انسانی و دینی دور شده است. اضمحلال نهاد خانواده و جایگاه زنان زودوده شدن دین و اخلاق از سیمای جامعه غربی دو گانگی رفتاری و غیر قابل اعتماد بودن غرب و همچنین مصرف زدگی از آفات نظام ارزشی سرمایه داری است به دلیل اینکه تهاجم فرهنگی یک کار فرهنگی است و فرهنگ یک کشور نشانه رفته است برای مقابله با آن نیز باید از راه فرهنگ وارد شد از راه های موثر می توان به گسترش دین و ایدئولوژی که پایه اصلی تمدن ساز اسلامی است تجهیز سپاه منظم در دانشگاه ها و حوزه ها، فعالیت های فرهنگی در قالب رسانه های گروهی و تالیف کتب اشاره کرد. برای نیل به هدف مقابله با تهاجم فرهنگی باید چاره ای اندیشید چاره ای که از یک سو ما را به شناخت عمیق تفکر مغرب زمین نزدیک کند و از سوی دیگر از شعارهای پوچ آنان دور باشد و این امر ممکن نخواهد بود مگر با اصلاح رسانه های گروهی، بازسازی کیفی مدارس و دانشگاه ها، غنی کردن بنیه علمی جوانان و تأمین عدالت اجتماعی و اقتصادی در جامعه. آن چه در مجموع می توان به آن دست یافت این است که بر اساس نظم نوین جهانی، تهاجم فرهنگی غرب علیه

ملت ایران در جریان است و این امر با گسترش تکنولوژی ارتباطات، شدت، سرعت و پیچیدگی بیشتری پیدا کرده است. فرهنگ غربی هیچ فرهنگ رقیبی را تحمل نخواهد کرد و ایران به خاطر مخالفت علنی با آمریکا مورد هجوم بیشتری قرار گرفته است. لذا برای مقابله با این هجوم، باید تمام ترفندهای فرهنگ مهاجم شناخته شود و سپس ابزار کافی برای مقابله با آن فراهم گردد و از آن جا که تهاجم فرهنگی فرایندی فرهنگی است، باید با ابزارهای فرهنگی با آن مقابله کرد و با بهترین روش ها این تولیدات را به جوانان عرضه کرد. باید تأمین نیازهای جسمی و روحی قشر جوان که معمولاً آسیب پذیرترین اقشار در برابر تهاجم فرهنگی است، در اولویت برنامه های کلان کشور باشد. به طور کلی با جمع بندی مطالب و راه حل های ارائه شده که تنها به نمونه های محدودی از آن پرداخته شد، می توان عنصر اصلی و محوری این تحلیل را به طور کلی در یک بند خلاصه نمود « ضرورت ایجاد احساس در نسل جوان و بازگردانیدن آنان به فرهنگ »

فهرست منابع

۱. میرزایی مقدم، داوود، قصابیان، رضوان، فرهنگ شناخت، چاپ اول، انتشارات موسسه دارالمعارف، ۱۳۸۷ش.
۲. موسوی، سید محمد رضا، حیدری، خدیجه، تهاجم فرهنگی و راه های مقابله با آن
۳. اسلام سیتی : ۹۵/۹/۱۷
۴. مرکز تحقیقات اسلامی، تهاجم فرهنگی، تهران، انتشارات مکتب جبهه، ۱۳۷۸ش.
۵. مجله فرهنگی، آذر ۱۳۷۷، شماره ۲۱، ۱۹، پایگاه اطلاع رسانی حوزه hawzah.net
۶. مجله مبلغان، راههای مقابله با تهاجم فرهنگی (۱۳۸۳)، شماره ۶۲.
۷. Vajehgab.com
۸. Dictionarg.abadis.ir
۹. Mohamdali1248.blogfa.com
۱۰. Pct24.blog.ir
۱۱. Rasageandisheh.ir
۱۲. Mesbahgazdi.org
۱۳. Marsalat.ir